

POLICY BRIEF

Rådgivnings- notat for statistikk om realkompetanse- vurdering

Nordisk Nettverk for
Voksnes Læring

INTRODUKSJON

Dette rådgivningsnotatet er utarbeidet av Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) for å **understreke hvor viktig det er å følge opp og kvantifisere de realkompetanseaktivitetene som gjennomføres i de nordiske landene, og for å muliggjøre forskning og konsekvensanalyser** som kan danne grunnlag for politisk prioritering.

UNDERSØKELSEN

NVLs ekspertgruppe for RKV tok i 2022 initiativ til å undersøke hva som fantes av statistikk om realkompetansevurdering i de nordiske landene i henhold til EUs definisjon.

Et formular med en Excel-matrise ble sendt ut til alle nordiske land, også til de selvstyrte områdene Færøyene, Åland og Grønland. Alle landene har svart og rapportert om egne nasjonale ordninger, selv om forutsetningene varierer når det gjelder hvordan de ønskede dataene skal leveres og fortolkes.

Dataene er satt opp i to deler, konteksten og formålet med realkompetansevurderingen, samt hvilken type statistikk som er utarbeidet, og hvem som er ansvarlig for dette.

RESULTATENE

Ifølge undersøkelsen har enkeltpersoner tre hovedmål med realkompetansevurdering (RKV):

- Adgang til utdanning på rett nivå.
- Avkortning av utdanning gjennom unntak.
- Adgang til arbeidsmarkedet gjennom sysselsetting.

I de fleste nordiske land er RKV for arbeidsmarkedsformål **tett forbundet med formell yrkesutdanning**, slik at det ikke er et eget spor. Sverige skiller seg ut ved at arbeidsmarkedets parter ofte bruker RKV-modeller utenfor formell utdanning. Dette merkes også i det økende antallet «ikke-formelle» kvalifikasjoner i den svenske referanserammen for kvalifikasjoner.

Formell læring – fra videregående opplæring (EQF 4) og til høyere utdanning (EQF 6) – har et generelt fokus for RKV i hele Norden, selv om realkompetansevurdering ikke alltid brukes til både opptak og avkortning av løp. Det ser også ut til at RKV innenfor høyere utdanning ikke er kommet så langt som f.eks. innenfor videregående opplæring. Dette leder til en antakelse om at anbefalingen om VNFIL (validation of non-formal and informal learning), som sier at alle EU-land bør ha innført rutiner for RKV før utgangen av 2018, ikke er gjennomført fullt ut.

Når det gjelder **grunnutdanning for voksne** (EQF 2–3) er bildet vanskeligere å tolke siden RKV ofte integreres i et spekter av tiltak for sosioøkonomisk utsatte grupper. Målet er ofte å motvirke utestengning, og tiltakene er gjerne utformet for å gi en inngang til arbeidsmarkedet eller til ytterligere undersøkelser. Grønland er et godt eksempel på dette, der store anstrengelser blir gjort, men det kan være en utfordring å se hva som er formell RKV etter EUs definisjon.

ANBEFALINGER

NVLs ekspertgruppe for RKV anbefaler alle nordiske land inklusive de selvstyrte områdene:

- å følge opp RKV for alle primære formål – for tilgang til utdanning på riktig nivå, for dispensasjon for å forkorte utdanningen og for arbeidsmarkedsmatching for å gjøre det mulig for den enkelte å søke jobb som svarer til deres faktiske kompetanse.
- å følge opp RKV innenfor formell utdanning og realkompetansevurdering som finner sted i andre sammenhenger, herunder videregående opplæring, fagutdanning, universitetsutdanning, arbeidsmarkedstiltak, folkeopplysning, bransje-realkompetansevurdering osv.
- å følge opp RKV på individuelt nivå som gjør det mulig med konsekvensanalyser og jmføring med sysselsettingsstatistikk, sosioøkonomiske bakgrunnsfaktorer, sosiale kostnader og private finanser.
- å utpeke myndighet som får ansvar for statistikken, og gi den i oppdrag å ta ansvar for innsamling av nevnte statistikk og gjøre statistikken tilgjengelig for forskning og konsekvensanalyser.

EUs anbefalinger om RKV

EU har utarbeidet følgende anbefalinger om realkompetansevurdering av ikke-formell og uformell læring i 2012:

For å gi enkeltpersoner mulighet til å demonstrere hva de har lært utenfor formell utdanning bør medlemslandene ha på plass ordninger for realkompetansevurdering av ikke-formell og uformell læring, som gir enkeltpersoner mulighet til:

- å få vurdert og verdsatt kunnskap, ferdigheter og kompetanse som er ervervet gjennom ikke-formell og uformell læring;
- å oppnå en full eller delvis kvalifikasjon basert på validering av ikke-formell og uformell læring.

→ Les mer om anbefalingene [her](#).

Om NVLs ekspertgruppe for RKV

[Ekspertgruppen for realkompetansevurdering \(RKV\)](#) representerer sentrale organisasjoner som er involvert i utviklingen av realkompetansevurdering i alle nordiske land, samt Grønland, Færøyene og Åland. Nettverket har eksistert siden 2005, da Nordisk Ministerråd satte fokus på realkompetansevurdering som en av prioritene i det nordiske voksenopplærings samarbeidet.

STATISTIKK

Når det gjelder statistikk og oppfølging, blir bildet mer differensiert. Island har for eksempel statistikk som kan settes opp på individnivå, og som kan knyttes til annen statistikk for å gjøre konsekvensanalyser, med unntak av videregående utdannelser, hvor RKV ennå ikke er fullt ut etablert. Til sammenlikning har Åland ingen statistikk over RKV, men som følge av den nordiske gjennomgangen har Ålands Statistiskentral (ÅSUB) fått i oppgave å organisere statistikkinnhenting.

Det er økende interesse for statistikk og oppfølging av RKV-området i Norden, hvor Sverige med sin nye lovgivning kan være et eksempel. Det er likevel en lang vei å gå for å få et velfungerende system som kan levere data av høy kvalitet til oppfølgings- og effektundersøkelser. I de fleste land er det imidlertid en

myndighet eller et organ med statistisk ansvar.

En mulig faktor som kan være en drivkraft i utviklingen er EUs 2030-agenda for bærekraftig utvikling og EUs kompetanseagenda for et konkurransedyktig og motstandsdyktig arbeidsmarked.

Medlemslandene står overfor store utfordringer både når det gjelder å styrke individets stilling og å utnytte deres utdanning smartere og mer kostnadseffektivt. RKV er et viktig virkemiddel i denne utviklingen, men vi arbeider stadig med å beregne samfunnets kostnader og fordeler for å kunne ta godt begrunnede beslutninger.

Det sies at det som vi måler og følger opp, har en tendens til å vokse og utvikle seg. På den andre siden, det vi ikke måler og følger opp, kan forbli usynlig. Dette kan være

noe av forklaringen på den ufullstendige gjennomføringen av realkompetansevurdering av ikke-formell og uformell læring fem år etter EUs anbefaling burde vært gjennomført.

Ved å begynne å utarbeide statistikk og danne

grunnlag for evaluerings- og konsekvensanalyser

kan gjennomføringen av RKV sannsynligvis også

framskyndes, og det kan

gjøres investeringer der de

er mest fordelaktige.

Mange suksesshistorier tyder på at realkompetansevurdering kan gi store gevinster for enkeltpersoner, virksomheter og samfunn.

Nå er tiden inne for å legge

fram fakta

som holder til vitenskapelig etterprøvbarhet, og som fører til politiske prioriteringer og beslutninger.

